

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd (.....) által képviselt felperesnek az Imre Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt I. r., valamint..... II. r. és.....III. r. alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2015. december 8-án kelt 19.G.42.730/2015/12. számú ítélete ellen az I. r. alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes, mint adóstárs, a II. r. alperes, mint adós és a III. r. alperes, mint zálogkötelezett az I. r. alperessel, mint hitelezővel és zálogjogosulttal 2008. február 6-án közjegyzői okiratba foglalt ingatlan jelzálogjoggal biztosított hitel kölcsönszerződést kötött, melynek célja az adósok, illetve a Zrt. között 2007. március 27. napján létrejött kölcsönszerződés alapján folyósított 5 millió forintnak megfelelő 32.722 CHF törlesztése volt.

Az I. r. alperes, mint hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a közjegyzői okiratban meghatározott összegben és feltételekkel az adósok, mint egyetemleges jogosultak részére japán jenben nyilvántartott jelzáloghitelt nyújt a közjegyzői okiratban megjelölt ingatlanon alapított jelzálogfedezet mellett.

A szerződés I.1. pontja szerint a kölcsönösszeg 8 millió forint volt, a szerződés II. pontja a kamatot, költséget, az induló teljes hiteldíjmutatót, az ügyleti kamatot, a kezelési költséget rögzítette, a II.3. pont az ügyleti kamatra és kezelési költségre, a törlesztőrészletekre vonatkozott, illetve azon feltételeket, körülményeket tartalmazta, mely esetében a hiteldíj az adósokra hátrányos módon megváltoztatható.

A kölcsönszerződés III. pontja szerint:

„Adósok egyetemlegesen kötelezik magukat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön - az esetleges árfolyamváltozások figyelembevételével megállapított - forint ellenértékének megfelelő összeget kölcsön jogcímén, valamint annak járulékait (ügyleti kamat, kezelési költség), továbbá a késedelmi kamatot a közjegyzői okirat szerint az esedékességkor megfizetik a hitelezőnek. A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok

terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében annak közokirati tanúsításaként az adósoknak a hitelezőnél vezetett számlái és a hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői tanúsítványt fogadják el. Az adósok és a zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a közjegyzői okirat alapján az adósok terhére fennálló kölcsön- és egyéb járuléktartozás összegét esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is a hitelező felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa."

A felperes módosított kereseti kérelmében egyebek mellett a szerződés III. pontja semmissége megállapítását, valamint I. r. alperes perköltség viselésére kötelezését kérte. A szerződés III. pontja érvénytelensége körében arra hivatkozott, hogy a 18/1999. Kormányrendelet 1.§ j) pontja alapján kimentési lehetőség nélkül azonnal semmis az a feltétel, amely a bizonyítási terhet megfordítja, a szerződés III. pontja így értelmezendő, ha a szerződési kikötést követően esetleg adós nem ért egyet a banki nyilvántartás szerinti összeggel, neki kell bizonyítania a banki nyilvántartással szemben.

Az I. r. alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte, elsődlegesen a per megszüntetését.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes joghatályosan előterjesztett kereseti kérelme a Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) d), e) pontjára alapított kérelem, illetve a részleges érvénytelenség körében a II.3. és III. pont érvénytelensége megállapítására irányuló kereset. A 2015. december 8-án kelt 19.G.42.730/2015/12. számú ítéletével megállapította, hogy a 2008. február 6-i perbeli kölcsönszerződés III. pontja semmis, ezt meghaladóan a kereseti kérelmet elutasította, akként rendelkezett, hogy 18.000 forint eljárási illetéket az állam, 18.000 forint illetéket pedig az I. r. alperes visel.

Az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 209.§, 209/A.§, 205.§, 205/A.§-ai, valamint a 2014. évi XXXVIII. törvény 4.§, 8.§-ai felhívása mellett a kereseti kérelmet túlnyomó részben elutasította, alaposnak ítélte a kölcsönszerződés III. pontja 2. és 3. mondataira vonatkozóan, mely feltételeket a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1.§ j) pontja felhívása mellett semmisnek ítélte, tekintettel arra, hogy a felperes által támadott ezen szerződési feltételek értelmében a bizonyítási teher a fogyasztó hátrányára változott. Utalt arra, a tisztességtelen szerződési feltétel a szerződés részleges érvénytelenségét eredményezi, úgy kell tekinteni, mintha a szerződés e feltétel nélküli tartalommal jött volna létre. A szerződés a tisztességtelennek minősített semmis feltétel nélkül is teljesíthető, ezért nincs akadálya a részleges érvénytelenség megállapításának, külön kérelem nélkül a szerződés az érvénytelen rész nélküli tartalommal maradt fenn a felek között.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 78.§ (1) bekezdése felhívása mellett a felperes költségmentessége folytán le nem rótt eljárási illeték 50%-ának megfizetésére kötelezte az állam javára az I. r. alperest, azzal, egyéb költségeiket, így a jogi képviselettel kapcsolatos költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen az I. r. alperes fellebbezett, a kölcsönszerződés III. pont ítélet szerinti rendelkezése tisztességtelensége megállapítása miatt. Előadta, a kölcsönszerződés ezen pontja nem fordítja meg felperes hátrányára a bizonyítási terhet. Az I. r. alperes a folyósított deviza alapú kölcsönöket a szerződés, illetve a követelés megszűnéséig számviteli könyveiben, nyilvántartásaiban a 250/2000. Kormányrendeletben előírt szabályoknak megfelelően ügyletenként külön devizában is meghatározva naponta nyilvántartja a nyilvántartás napján érvényes árfolyamokon. Erre az automatizmusra épült nyilvántartás biztosítja a tartozás összegének pontos, naprakész, objektív meghatározását, mely a szerződéses kondíciók alapján kerül automatikusan kiszámításra. Így a naprakész nyilvántartás törvényi kötelezettségénél fogva I. r. alperesre hárul annak bizonyítása, mennyi a tartozás összege, a befizetések elszámolása milyen módon történt. A felperesnek nincs bizonyítási kötelezettsége, legfeljebb ellenbizonyíthat arra nézve, hogy I. r. alperes nyilvántartása

nem megfelelő. A bizonyítási terhel megfordulásáról csak az esetben lehetne beszélni, ha a tartozásról az I. r. alperes nyilvántartást egyáltalán nem vezetne és a felperesnek kellene bizonyítania a tartozás összegét; erről nincs szó.

A 2009. évi CLXII. törvény 20/B.§ (1) és (3) bekezdése ismertetése után utalt arra, a jogalkotó a hitelnyújtó pénzügyi intézményhez telepítette a követelése bizonyítására vonatkozó kötelezettséget és a szerződés arra vonatkozik, hogy e kötelezettségének az I. r. alperes miként tesz eleget. A Hpt. 275.§ (1) és (2) bekezdésére hivatkozással előadta, az adós a részére nyújtott tájékoztatás tartalmát vitathatja, azzal szemben kifogással élhet, emellett panasszal fordulhat a pénzügyi intézményhez a 28/2014. MNB rendelet 2.§, 4.§-a alapján is, így a semmissé minősített szerződéses kikötés nem tisztességtelen. Utalt a régi Ptk. 209.§ (6) bekezdésére. A felek megállapodása megfelel a Hpt.-nek, nem ütközik a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1.§ j) pontjába. Az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte.

A felperesi fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételeiben hivatkozott arra, a kölcsönösszeg meghatározása körében nincs kereseti kérelem, így ez a másodfokú eljárásban sem vizsgálható, a perbeli kölcsönszerződés deviza alapú szerződés. A felperes tévesen hivatkozik a végrehajtási záradék kijavíthatósága körében előadottakra, a végrehajtási záradékkal magát a kölcsönszerződést látja el a közjegyző és nem a közjegyzői ténytanúsítvány záradékolható. A követelés lejárt követeléssé a felmondás hatályosulásának igazolásával válik, a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítása az 1991. év XLI. törvény 111.§ (1) bekezdésén alapul. A III. pont nem fordítja át felperesre a bizonyítási terhet, hanem a számbavételre vonatkozó eljárást állapítja meg. Téves, hogy felperes nem kifogásolhatná a tartozása összegét. Az I. r. alperesnek az időszakos tájékoztatási kötelezettsége a régi Hpt. 206.§, illetve a Hpt. 275.§-a alapján fennáll, közérthető, egyértelmű, teljes körű írásbeli kimutatást kell küldenie ügyfelének, ezzel szemben pedig kifogással élhet az ügyfél és panaszját gyakorolhatja.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az I. r. alperes perköltségben marasztalását kérte, előadva, semmilyen devizában nem határozták meg a kölcsönösszeget. Eseti döntésre, valamint a 18/1999. Kormányrendelet 1.§ j) pontjára hivatkozva rögzítette, a szerződés III. pontja két bekezdésből áll, a felperes a támadott kikötésben alávetette magát az I. r. alperes által vezetett könyvekben, nyilvántartásokban foglalt adatoknak, így lemondott arról a lehetőségről, hogy a felek közti vita esetén kétségbe vonja az I. r. alperes által meghatározott tartozása összegét. Az I. r. alperes jogosult a perbeli kikötés szerint saját nyilvántartásai révén meghatározni a követelése összegét és azt közjegyző előtt közokiratba foglaltatni és ezt a közokiratot végrehajtási záradékkal lehet ellátni az I. r. alperes kérelmére. Ez azzal jár, hogy a felperes az ily módon ellene indított végrehajtási eljárást megszüntetni, korlátozni csak akkor tudja, ha a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján bizonyítja a Pp. 369.§ b) pontjában foglaltakat, azaz, hogy az I. r. alperes követelése részben vagy egészben megszűnt. Főszabályként az I. r. alperest terheli követelése pontos összege bizonyítása, a perbeli kikötés azonban lehetőséget biztosít I. r. alperesnek arra, hogy ezt a bizonyítási terhet a felperes terhére megfordítsa, ezért a perbeli kikötés semmis. Az I. r. alperes kizárta a perbeli kikötéssel a felperest abból az egyeztetési folyamatból, melynek célja a felek közti vita esetén annak megállapítása, hogy a felperes szerződésszerűen teljesíti-e kötelezettségeit.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéletábró az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül, a felperes az ítélet ellen nem fellebbezett, így kereseti kérelmének elutasított részeivel kapcsolatban a fellebbezési ellenkérelmében előadottak sem

vehetők figyelembe. (Pp. 253.§ (3) bekezdése)

Az I. r. alperes fellebbezésével kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra mutat rá:

A 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 1.§ (1) bekezdés j) pontja alapján a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben, hogy a perbeli kölcsönszerződés III. pontja 2. és 3. mondata szerinti szerződéses feltétel érvénytelen. A bizonyítási teher a felperes hátrányára megfordul a kölcsönszerződés III. pont 2., 3. mondata értelmében, maga az I. r. alperes is utalt arra, az I. r. alperes nyilvántartása nem megfelelőségét a felperesnek kell bizonyítania. Nem érinti ezen szerződéses kikötés érvénytelenségét, hogy egyébként a Hpt. 275.§ (2) bekezdése alapján felperes vitathatja az I. r. alperes részéről nyújtott tájékoztatás tartalmát, illetve hogy a 28/2014. (VII.23.) MNB rendelet 2.§, 4.§-a alapján panasszal fordulhat a pénzügyi intézményhez.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Pp. 78.§ (1) bekezdése és 239.§-a alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező I. r. alperest a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdése alapján mérlegeléssel megállapított, mérsékelt összegű másodfokú eljárással kapcsolatos ügyvédi munkadíj megfizetésére, azzal, hogy egyéb költségeit az I. r. alperes maga viseli.

Budapest, 2016. november 23. napján

. Gál Judit s. k.

a tanács elnöke

Dr. Molnár József s. k.

k.

előadó bíró

Kepesné dr. Bekő Borbála s.

bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
tisztviselő